

Filozofska fakulteta v Ljubljani in ustanavljanje novih fakultet

Kajetan Gantar

Filozofska fakulteta v Ljubljani je ob ustanovitvi l. 1919 pokrivala zelo široko paleto znanstvenih disciplin – od filozofije, psihologije, pedagogike, jezikov, književnosti, zgodovine, geografije do matematike, fizike, astronomije, zoologije, botanike, kemije, skratka, tako rekoč vse, kar se je tiste čase poučevalo na slovenskih gimnazijah.

Spominjam se, da sem kot dijak vprašal nekega maturanta, ki se je vpisal na slavistiko, kdo je dekan Filozofske fakultete, pa mi je odgovoril: profesor fizike, Anton Peterlin (poznejši ustanovitelj in direktor Instituta »Jožef Stefan«). Največja predavalnica v osrednjem univerzitetnem poslopju, v kateri je imel dobro obiskovana predavanja Anton Ocvirk, profesor literarne teorije in primerjalne književnosti, se je imenovala *fizikalna predavalnica*.¹

Takšno široko paleto znanosti je sedanja Filozofska fakulteta pokrivala skoraj štiri desetletja in se temu ustrezno večkrat preimenovala, in pri tem je bilo nekoč ime *filozofska* čisto na zadnjem mestu; tako se je npr. v obdobju 1954–1957

1 Fizika in matematika sta imeli v letih mojega študija (1950–1954) – tako kot Pravna fakulteta – prostore v osrednjem poslopju, kjer je danes rektorat Univerze, medtem ko je imela večina drugih znanstvenih disciplin FF svoje prostore (predavalnice in knjižnice) v poslopju Narodne in univerzitetne knjižnice: zgodovina in slavistika sta bili v pritličju, germanistika, romanistika, primerjalno jezikoslovje in klasična filologija v četrtem nadstropju, filozofija, psihologija, sociologija, umetnostna zgodovina in etnografija pa ob stopniščih med višjimi nadstropji.

imenovala Prirodoslovno–matematično–filozofska fakulteta.² In šele l. 1957, ko so se oddvojile od nje matematika in naravoslovne znanosti, je ponovno dobila svoje prvotno ime Filozofska fakulteta. Lahko bi rekli, da je – formalnopravno gledano – iz Filozofske fakultete nastala tudi današnja Fakulteta za matematiko in fiziko in vsaj deloma tudi Biotehniška fakulteta in da je torej v nekem smislu botra, če ne matica in zibelka vseh teh fakultet.

Seveda je prvotna široka vseobsežnost Filozofske fakultete deloma pogojena že v samem izvoru njenega imena, po drugi strani pa je utemeljena tudi z globljega in širšega zgodovinskega vidika. Izvor besede »filozofija« se namreč pripisuje Pitagoru, ki se v svojem nauku o metempsihozii ni ukvarjal samo z usodo človekovega bivanja in z etičnimi vprašanji, ampak velja tudi za avtorja vsem dobro znanega Pitagorovega izreka v geometriji in za utemeljitelja teorije o harmoniji nebesnih sfer. Po drugi strani pa se je tudi sama filozofija v svojem najstarejšem, predsokratskem obdobju veliko ukvarjala z vprašanji izvora in začetka vesolja in zemlje, življenja in bivanja. Šele Sokrat je – po slikovitih Ciceronovih besedah – preselil filozofijo z nebesnih sfer na zemeljska tla in jo naselil v človeških bivališčih, kjer naj bi urejala medsebojna družbena razmerja, pa tudi vprašanja človekove osebne odgovornosti.

* * *

Vendar se ob vsem tem ne bom dalje zadrževal, ampak se bom rajši omejil na štiri leta svojega študija (1950–1954) in na skoraj štiri desetletja svojega službovanja na Filozofski fakulteti (1962–2000). Pri tem bom skušal osvetliti zlasti dogajanja v tistih letih, ko sem bil prodekan za študijske zadeve (1985–1987), že prej in pozneje pa tudi član fakultetne komisije za študijska vprašanja in nazadnje deset let tudi njen predsednik.

Za prodekana me je ob sebi predlagal dekan Nace Šumi, ki je gojil zelo jasno vizijo o pomembnem humanističnem poslanstvu Filozofske fakultete, ne le v okviru univerze, ampak tudi v širšem slovenskem kulturnem prostoru. S to svojo vizijo

2 Ko so nas študente takrat nekoč anketirali, kaj si mislimo o tem bodočem nenavadno dolgem imenu naše fakultete, sem napisal odgovor: »Če naša fakulteta že ne sme biti samo *filozofska* ali vsaj najprej *filozofska fakulteta*, potem pa naj bo na prvem mestu rajši *matematična*, da nas bo vsaj od daleč spominjala na Platonovo Akademijo, najstarejšo evropsko univerzo, ki je imela na fasadi nad vhodom napis: Μηδὲν ἀγεομήτρετον εἰσῆτω 'Nobeno bitje, ki ne zna geometrije, tu nima vstopa'.« Pozneje sem slišal, da so podobno stališče zagovarjali tudi nekateri profesorji.

se je zavestno postavljaj po robu takratnim kardeljskim težnjam po tozdiranju.³ Te težnje naj bi se uveljavile ne samo v gospodarstvu, ampak tudi na univerzi, tako da bi režim – v skladu z geslom *Divide et impera* – lažje izvajal nadzor nad univerzo. Tozdiranje pa je seveda vodilo do čedalje večjega drobljenja fakultet.

Tozdirane fakultete so nato s številčnostjo svojih delegatskih glasov pogloma dobivale čedalje pomembnejšo vlogo v vodenju univerze in v njenih organih. S tega vidika nam nekaj pove že sam podatek, da je bil zadnji rektor ljubljanske univerze s Filozofske fakultete l. 1953 (v času mojega študija) prof. dr. Fran Zwitter. Skratka, Filozofska fakulteta, ki je iz njenih vrst v prvih 35 letih obstoja ljubljanske univerze, torej v prvi in najzahtevnejši tretjini njenega delovanja, univerzi dala sedem rektorjev, v nadaljnjih sedemdesetih letih niti enkrat ni bila več vredna, da bi kak njen profesor zasedel ta položaj. In vendar je bil ob ustanovitvi univerze sklenjen dogovor o ključu ali turnusu, po katerem se bodo menjavali rektorji.⁴ Naj za ponazoritev poznejšega nesorazmerja povem, da je bilo v zadnjih dveh tretjinah omenjenega stoletja med 21 rektorji ljubljanske univerze kar 14 rektorjev (torej dve tretjini!) s tehničnih fakultet. S tem ne mislim reči, da med njimi ni bilo uglednih učenjakov, med katerimi so nekateri imeli veliko posluha tudi za humanistiko. Vseeno pa se mi zdi nehigienično, da se ves ta čas ena od ustanovnih članic z najpomembnejše vodilne funkcije izloča. Pri tem ne gre toliko za vprašanje časti, kdo bo kot *rector magnificus* nosil zlato verigo, ampak za nesorazmerje, ki je imelo težke, in mislim, da ne pretiravam, če rečem, usodne posledice ne samo za gmotni položaj Filozofske fakultete, za njeno permanentno prostorsko stisko, ampak tudi v nekaterih drugih pogledih, kot je npr. določanje meril in kriterijev o točkovanju, kadrovanju in napredovanju fakultetnih učiteljev in sodelavcev. In ne nazadnje tudi ob aktualnem vprašanju

3 Izraz je izpeljan iz kratice TOZD (= Temeljna organizacija združenega dela), ki je v obdobju 1972–1989 igrala zelo pomembno vlogo v našem takratnem političnem in družbenem življenju, tako da mu npr. *Enciklopedija Slovenije* posveča obsežno geslo v 50 vrsticah (ES 13, 1999, 226–227). Danes je izraz že povsem pozabljen in skoraj nepoznan. Četrty zvezek *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* sicer še ima geslo o njem, ki pa obsega le tri vrstice (SSKJ 4, 1991), medtem ko ga Toporišičev *Slovenski pravopis* (2001) sploh več ne navaja.

4 Tako je bil npr. prvi rektor s Filozofske (Josip Plemelj), drugi s Tehnične (Rihard Zupančič), tretji s Pravne (Gojmir Krek), četrti s Teološke fakultete (Aleš Ušeničnik). Nato je leta 1923 rektor znova prišel najprej s Filozofske (France Kidrič), za njim s Tehnične (Karel Hinterlechner), Pravne (Leonid Pitamic) in Teološke fakultete (Franc Ks. Lukman). Pri tretji ponovitvi tega turnusa je leta 1930 za Filozofsko (Rajko Nahtigal), Tehnično (Milan Vidmar) in Pravno (Metod Dolenc) fakulteto prišel kot četrti na vrsto rektor s takrat še nepopolne Medicinske fakultete (Alfred Šerko), za njim pa kot peti Matija Slavič, profesor Teološke fakultete. Itd.

slovenščine kot študijskega, strokovnega in znanstvenega jezika pri vseh učnih procesih na najstarejši slovenski univerzi.

Seveda so bili v srednji tretjini tega stoletnega obdobja, ki je sovpadalo s časi socializma, vzroki za takšno zapostavljanje FF večkrat tudi izrazito politične narave. V ozadju je bilo sumničenje, da se kljub čistkam in pritiskom na Filozofski fakulteti vedno znova porajajo neke destruktivne ideje in težnje. Univerza seveda še ni uživala popolne avtonomije, saj je h kandidaturi njenih najvišjih funkcionarjev predhodno moral dajati soglasje, če se ne motim, Koordinacijski kadrovski odbor pri predsedstvu SZDL, ki je bil v bistvu transmisija Partije. Verjetno ni zgolj naključje, da je takratni vplivni notranji minister Stane Dolanc v nekem odmevnem intervjuju za ugledno nemško revijo *Spiegel* na vprašanje, ali nima zadnje čase režim v Jugoslaviji precej težav in problemov z inteligenco, prostodušno in – moram reči – po pravici odkrito odgovoril: »S tehnično inteligenco praktično ni nobenih težav, res pa je, da prihaja do določenih težav in problemov s humanistično inteligenco.«

Kot rečeno, je Nace Šumi kot dekan kljub vsemu temu vztrajal pri nujnosti kar najtesnejšega povezovanja in krepitve humanističnih znanosti v okviru ene enotne in strnjene fakultete, ob tem pa si še posebej intenzivno prizadeval za ustanovitev Znanstvenega inštituta FF.

Meni kot prodekanu pa je dekan Šumi zaupal skoraj vse, kar je bilo v zvezi s študijsko problematiko. Tega pa je bilo takrat precej, ker so se morali po neki takratni študijski reformi vsi vzgojno-izobraževalni programi preoblikovati v dvostopenjski študij, tako da bi drugemu letniku sledila diploma višješolske, četrtemu letniku pa diploma visokošolske stopnje. V tej zvezi me je pooblastil za pogajanja in dogovore z dvema pedagoškima akademijama, v Ljubljani in v Mariboru, ki sta takrat preraščali v fakulteti, njuni dotlej dveletni višješolski programi pa so se morali preoblikovati v štiriletne visokošolske programe.

S Pedagoško akademijo v Mariboru pri tem ni bilo večjih težav, saj so nam dali njeni profesorji v pogovorih nedvoumno vedeti, da je njihova ambicija, da se iz okvira dveletne Pedagoške akademije, ki je oblikovala učitelje predvsem za osnovnošolski pouk, polagoma razvije popolna štiriletna filozofska fakulteta. Uspešna pogajanja smo zaključili z zanimivo ekskurzijo v zgornjo Savinjsko dolino, ki jo je takratni mariborski rektor Dane Melavc, po stroki ekonomist in po rodu iz Mozirja, dobro poznal iz časov svojega prvega službovanja.

Tudi sam sem bil osebno že dolgo časa prepričan, da je za našo akademsko klimo koristen in skoraj nujen obstoj vsaj še ene vzporedne fakultete, da bi se s tem preprečili različni monopoli, še prav posebej pa t. i. *samooplojevanje (Inzucht)*. Že kot profesor pripravnik sem se v svoji prvi službi na ptujski gimnaziji osebno seznanil z Vladimirjem Bračičem, poznejšim ustanoviteljem in prvim rektorjem mariborske univerze, ki mi je, čeprav je bil veliko starejši od mene, rad zaupal svoje zamisli in načrte o pripravah na ustanavljanje mariborske univerze in mi nekoč napol v šali rekel: »Vi pa ne boste za vedno ostali na ptujski gimnaziji. Če vas v Ljubljani ne bodo marali, vas bomo pa mi povabili na mariborsko univerzo.«

Veliko naporejša pa so bila pogajanja s Pedagoško akademijo v Ljubljani, ki se je (ob močni politični podpori) postavila na stališče, da bi se morali študijski programi Filozofske fakultete prilagoditi programom PA (in ne obratno), če FF želi, da bodo njeni diplomanti lahko poučevali ne samo na srednjih, ampak tudi na osnovnih šolah. Predlagali so, naj se študentova študijska obveznost 30 tedenskih ur predavanj in vaj razdeli po ključu: 10 tedenskih ur za A-predmet, 10 ur za B-predmet, 10 ur pa za tako imenovani *skupni psihološko-pedagoški paket*. Temu nasproti sem sam v imenu naše fakultete zagovarjal razmerje: 12 tedenskih ur za A-predmet, 12 ur za B-predmet, in 6 ur za omenjeni *psihološko-pedagoški paket*. Grozil nam je že skoraj nekakšen veto: če njihov ključ ne bo obveljal, diplomanti Filozofske fakultete ne bodo izpolnjevali pogojev za poučevanje v predmetnem pouku v višjih razredih osnovnih šol, ampak samo še na gimnazijah, s čimer bi se zaposlitvene možnosti diplomantov FF občutno zmanjšale.

V začetku pogajanj so nam sicer prijazno razkazali prostore PA, ki so bili, to moram odkrito priznati (v primerjavi s prostorsko stisko na naši FF) zares vzorno urejeni, saj je tam skoraj vsak asistent imel svoj kabinet, medtem ko smo se na FF marsikje stiskali po trije profesorji v eni sobi. To je bila gotovo v veliki meri zasluga njihove prejšnje ravnateljice, prodorne Aleksandre Kornhauser, politično vplivne, saj je bila za tem več let podpredsednica Izvršnega sveta (podpredsednica vlade, kot bi rekli danes), zadolžena za področja znanosti, izobraževanja in družbenih dejavnosti.

V napornih pogajanjih so – ne bom rekel, da vsi, ampak nekateri – diskutanti nastopali včasih kot agresivni zagovorniki nekakšnega pedagoškega imperializma. Diskusije so bile dolgotrajne, včasih tudi mučne in naporene. Sam zase dobro vem, da pedagogike nikoli nisem omalovaževal. Nasprotno, v osmem razredu

gimnazije mi je bil eden mojih najljubših profesorjev Franc Pediček, ki nas je učil filozofijo, pozneje pa je zaslovel kot vrhunski strokovnjak za pedagogiko.⁵ Prav tako imam lep spomin na izpit iz pedagogike pri Vladimirju Schmidtu, ki sem ga opravil po tretjem letniku študija.⁶ Po dolgotrajnih usklajevanjih in diskusijah smo nazadnje vendarle našli za vse sprejemljive rešitve, tako da je lahko rektor na eni naslednjih sej univerzitetnega Pedagoško-znanstvenega sveta (PZS, kar bi ustrezalo današnjemu senatu) pozdravil Pedagoško fakulteto kot »dobrodošlo novo članico naše ljubljanske univerze«.

Že dvajset let pred omenjenimi pogajanji (mislim, da okrog l. 1967) pa je precej vznemirjenja na Filozofski fakulteti povzročil dopis Centralnega komiteja ZKS, ki se je na našo fakulteto obrnil s prošnjo za mnenje (ali za soglasje?) o nameri, da bi takratna Visoka šola za politične vede pri CK ZKS prerasla v Fakulteto za sociologijo, politologijo in novinarstvo (ne da bi bil oddelek za sociologijo na FF o tej nameri kdaj prej obveščen). Ko so dopis CK ZKS prebrali na seji fakultetnega Pedagoško-znanstvenega sveta (ki sem se je namesto obolelega predstojnika Grošlja prvič udeleževal še kot docent), je najprej zavladala dolga in mučna tišina, ki jo je nazadnje pretrgal prof. Zwitter, ki je bil za nas poosebljenje modrosti in poštenja, in spregovoril: »Če se pa neka partijska šola preoblikuje v fakulteto, to niso šale.« Molk je bil tem bolj mučen, ker je prodekan FF Anton Žun zatrjeval, da on kot profesor sociologije o tem nič ne ve. Tudi drugi so se čudili, kako da nas Boris Ziherl, ki je bil več let profesor sociologije in filozofije na Filozofski fakulteti, o takšni nameri ni nič prej obvestil. Ali to pomeni nekakšno nezaupnico sedanjemu študiju sociologije na FF? Ali morda študiju sociologije na naši fakulteti grozi ukinitve? Nakar je nekdo od navzočih sarkastično in pikro pripomnil, kako je ta dopis najlepši

5 Pozneje je bil prof. Franc Pediček po blejskem posvetu slovenskih pedagogov (1971) kot osrednja osebnost disidentske pedagogike odstranjen in potisnjen na rob, a je nazadnje le dobil zaposlitev na Fakulteti za telesno kulturo, l. 2007 pa je bil izvoljen za častnega člana Društva slovenskih pedagogov. Prim. zbornik *Franc Pediček – slovenski pedagog* (2013).

6 Naj dodam, da sem bil eden redkih predstojnikov, ki ob reformi študijskih programov niso predlagali poleg pedagoške smeri tudi nepedagoške smeri, za kar sem imel vsaj dvojje tehtnih razlogov. Prvič zato, ker bi klasična filologija brez pedagoške usmeritve izgubila svoj *raison d'être* in postala samo nekakšna odmaknjena kabinetna veda, podobno kot npr. hetitologija ali etruskologija. Ravno njena večstoletna vtakanost v naš šolski sistem in kulturno življenje opravičuje njen obstoj na naši osrednji univerzi. Drugič pa tudi iz praktičnih razlogov. Včasih bi npr. kaka šola ali gimnazija uvedla fakultativni pouk latinščine ali grščine, pa zaradi premajhnega števila učnih ur ni mogoče zagotoviti polnega delovnega mesta; včasih pa je v takem kraju zaposlen latinist (npr. v muzeju, arhivu, knjižnici), ki bi rad prevzel nekaj učnih ur, pa bi mu lahko kdo očital, da za poučevanje brez ustrezne pedagoške izobrazbe nima predpisanih kvalifikacij.

dokaz velikega zaupanja, ki ga goji CK ZKS do Filozofske fakultete, saj bi CK svojo partijsko šolo, če bi hotel, lahko kadar koli, brez naše vednosti in brez našega soglasja, preoblikoval v fakulteto.

Sicer pa sta Filozofska fakulteta in filozofija kot njena nosilna veda dobili nekakšno nezaupnico že nekaj let poprej, ko je bil l. 1959 pri univerzi ustanovljen Inštitut za sociologijo in filozofijo. Zanimivo (in verjetno ne naključno), da je bila v imenu novoustanovljenega inštituta sociologija kot nosilna veda na prvem mestu, filozofija pa šele na drugem mestu. To me je nekoliko spominjalo na srednji vek, ko je filozofija slovela kot *ancilla theologiae*, zdaj pa je bila ponovno potisnjena v neko podrejeno vlogo, saj bi lahko rekli, da je filozofija postala *ancilla sociologiae*. Novoustanovljeni inštitut je – v primerjavi z oddelkom za filozofijo na Filozofski fakulteti – razpolagal z izdatnejšimi denarnimi in kadrovskimi potenciali, še zlasti pa z večjimi zneski takrat težko dostopnih deviz za nabavo tuje znanstvene literature. O tem imam tudi nekaj osebnih izkušenj iz tistega obdobja. Direktor novoustanovljenega inštituta je bil prof. Boris Zihlerl, tajnik Bogomir Peršič pa je prišel na inštitut z republiškega Sekretariata za notranje zadeve. Sedež Inštituta je bil v poslopju Kazine, pozneje pa ga je z bogato knjižnico vred absorbirala FSPN oziroma FDV (in ne FF).

Na CK je verjetno prevladovalo mnenje, da oddelek za filozofijo na FF ni dovolj zanesljiv in ideološko ne pravilno usmerjen. Na oddelku za filozofijo so se namreč občasno vrstile čistke, že vse od odstranitve (oziroma poznejše aretacije in nato predčasne upokojitve) prof. Franca Vebra.⁷ O predstojnici prof. dr. Almi Sodnik se je dobro vedelo, da ni marksistka, saj je – poleg raziskav o slovenskih filozofih – najrajši objavljala razprave in članke o Platonu, nič pa o Marxu. Čeprav nikoli ni tajila, da je Vebrova učenka, pa so jo tolerirali in vsi spoštovali kot ugledno strokovnjakinjo, poleg tega je bila dolga leta med rednimi

7 O odstranitvi profesorja Franca Vebra je krožilo več različnih verzij. Po neki najbolj grobi naj bi maja 1945 k njemu prišel njegov nekdanji učenec dr. Cene Logar v partizanski uniformi in mu rekel: »Tu se bo pa zdaj predavala malo drugačna filozofija.« Po drugi verziji pa naj bi dr. Cene Logar s svojim takratnim prihodom k profesorju Vebru organiziral nekakšno »reševalno akcijo«, ker je vedel ali slutil, kaj mu grozi, in mu dobrohotno svetoval, naj rajši sam ponudi svoj odstop, da ga ne bi poleg aretacije (do katere je kmalu za tem res prišlo) zadelo še kaj hujšega. Ker pa je ta pogovor potekal brez prič, med štirimi očmi, seveda ne bomo nikoli izvedeli, o čem in kako sta se profesor Franc Veber in njegov učenec Cene Logar takrat pogovarjala. – Sicer pa je bila odstavitev, aretacija in izločitev prof. Franca Vebra dolgo časa tabu tema, ki bi jo najrajši pometli pod preprogo. V obsežnem geslu o njem v *Slovenskem biografskem leksikonu* (1980–1991, 374–378) ni niti z besedico nakazan ta segment njegove življenjske poti. Nekoliko ga je osvetlil šele Valentin Kalan (2009), nato izčrpnje Željko Oset (2017).

profesorji FF ena redkih predstavnic *ženske kvote*, kot bi se reklo danes. In celo o nekaterih naših profesorjih in predavateljih marksizma se je med ortodoksnimi partijci menda večkrat govorilo, da so v resnici »prikriti hegeljanci«.

Filozofska fakulteta pa ni samo sodelovala pri ustanavljanju novih fakultet in uvajanju novih študijskih smeri, ampak si je tudi ves čas iskreno prizadevala za čim plodnejše sodelovanje z že obstoječo Teološko fakulteto, ki je bila l. 1919 ena od štirih ustanovnih članic ljubljanske univerze, nato pa l. 1952 brez utemeljene obrazložitve izločena iz njenega okvira. Tudi v letih, ko to ni bilo oportuno, so mnogi profesorji Filozofske fakultete, če že ne fakulteta kot ustanova, vzdrževali kolegialne in dobre strokovne odnose s profesorji Teološke fakultete in si po najboljših močeh prizadevali, da se TF popravi prizadejana krivica. Profesorji Teološke fakultete so bili večkrat kot dobrodošli vrhunski strokovnjaki vabljeni k raznim našim raziskovalnim projektom, imenovani so bili v komisije za oceno doktorskih disertacij in podobno. V fakultetni komisiji za študijska vprašanja smo o tem večkrat previdno sondirali teren. Nazadnje smo prišli na misel: če je socialistična Jugoslavija kot država lahko l. 1966 podpisala protokol o sodelovanju s Svetim sedežem, zakaj se ne bi dal tudi na kakem nižjem nivoju podpisati podoben protokol, npr. o sodelovanju med našima fakultetama, ki imata precej podobnih ali sorodnih predmetov.⁸

Plod teh naših vztrajnih prizadevanj je bil najprej Protokol o sodelovanju med Filozofsko fakulteto in Teološko fakulteto, ki sta ga l. 1989 v navzočnosti rektorja ljubljanske univerze, akademika dr. Janeza Peklenika, in velikega kanclerja Teološke fakultete, nadškofa dr. Alojzija Šuštarja, podpisala dekan Filozofske fakultete dr. Dušan Nečak in dekan Teološke fakultete dr. Rafko Valenčič. Podpisu tega protokola pa je trinajst let pozneje, 18. novembra 1992, pod rektorjem akademikom dr. Miho Tišlerjem sledila ponovna vključitev Teološke fakultete kot polnopravne članice v ljubljansko univerzo.⁹

8 Ne bi si hotel domišljati ali samemu sebi pripisovati zaslug za podpis takšnega protokola, saj mi je znano, da je bilo že prej nekaj vztrajnih »ledolomilcev« za lomljenje takratnega ledu. Takšno vlogo je imela med drugimi npr. idrijska revija *Kaplje*, ki je že s svojim naslovom spominjala na latinski verz *Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo*. Znano mi je, da je bil npr. prav v Idriji v letih, ko je bilo vse to še trdo zamrznjeno pod debelim ledom, organiziran dobro obiskan diskusijski večer z dr. Janžekovičem, profesorjem filozofije na ljubljanski Teološki fakulteti.

9 O podrobnostih prim. dva prispevka Rafka Valenčiča in Metoda Benedika v zborniku z naslovom *90 let Teološke fakultete v Ljubljani* (2009).

Literatura

- Bajec, A. idr., ur., *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, 4. knj., Preo-Š, Ljubljana 1991.
- Benedik, M., Teološki študij na Slovenskem do 1919, v: *90 let Teološke fakultete v Ljubljani* (ur. Kolar, B.), Ljubljana 2009, str. 36–57.
- Gspan, A., Munda, J. in Petrè, F., ur., *Slovenski biografski leksikon*, Knj. 4: Tá-borská – Žvanut, Ljubljana 1980–1991.
- Javornik, M., ur., *Enciklopedija Slovenije*, 13. zv., Š-T, Ljubljana 1999.
- Kalan, V., Oddelek za filozofijo, v: *Zbornik Filozofske fakultete 1919–2009* (ur. Bucik, V. idr.), Ljubljana 2009, str. 130–165.
- Oset, Ž., *Zgodovina Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Razvoj najvišje znanstvene in umetniške ustanove (1945–1992)*, Ljubljana 2017 (elektronski vir).
- Šinkovec, S., ur., *Franc Pediček, slovenski pedagog*, Ljubljana 2013.
- Toporišič, J. idr., ur., *Slovenski pravopis*, Ljubljana 2001.
- Valenčič, R., Teološka fakulteta v letih 1986–1990, v: *90 let Teološke fakultete v Ljubljani* (ur. Kolar, B.), Ljubljana 2009, str. 157–162.

Povzetek

V prispevku nam avtor skozi oči študenta, profesorja in prodekana osvetli širši družbeni kontekst in predstavi vlogo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani kot pomembnega središča pri uvajanju novih študijskih smeri ter nekaterih novih fakultet.

Ključne besede: Filozofska fakulteta, stoletnica, zgodovinski pregled